

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

250339

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร

Ethnic Groups in Bangkok

รองศาสตราจารย์ ดร.จรรุวรรณ ขำเพชร และคณะ

กันยายน 2555

๐๐๑๕๕๕๔๒

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
250339

250339

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร

Ethnic Groups in Bangkok

รองศาสตราจารย์ ดร.จากรุวรรณ ขำเพชร และคณะ

กันยายน 2555

สัญญาเลขที่ 270/2554

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร

Ethnic groups in Bangkok

รองศาสตราจารย์ ดร.จรรุวรรณ	ข้าเพชร	หัวหน้านักวิจัย
อาจารย์ถวัลย์	ภูถวัลย์	นักวิจัยหลัก
นางสาวรินนา	தாகุดเรือ	นักวิจัย
นางสาวจิตติมาศ	เจริญสุข	นักวิจัย

สนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ ปี 2554

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

250339

ชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาเรื่อง กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร ด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆได้มาอยู่ร่วมกันทั่วไป ทั้งในประเทศไทย ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือทั่วโลกก็ตาม การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านกลุ่มชาติพันธุ์ใน กรุงเทพมหานคร สืบรวจสถานภาพงานวิจัยด้านชาติพันธุ์ และการจัดทำแผนที่กลุ่มชาติพันธุ์ใน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพมีทั้งกลุ่มที่อยู่มาก่อนที่จะมีการตั้ง กรุงเทพเป็นราชธานีเป็นกลุ่มเดิม ทั้งคนจีนหรือมอญก็ตาม จากหลักฐานปูนปั้นที่พบชาวต่างชาติ ในวัดโพธิ์และโคลงจารึก ชาวยุี่ปุ่น(ญี่ปุ่น) มะลายู (มลายู) ญวน สิงหล กะเหรี่ยง อาฟริกกัน ดัชส์ อิตาเลียน ฝรั่งเศส ฯลฯ และกลุ่มอื่นที่เข้ามาด้วยเหตุผลทั้งการถูกอพยพจากการถูกกวาดต้อนจากภัย สงคราม ปัญหาการอดอยากในบ้านเกิดตนเอง หรือการเข้ามาแสวงหาชีวิตใหม่ในถิ่นใหม่ โดยผู้ เข้ามาที่หลังมักมาเพื่อการค้าและธุรกิจ โดยแต่ละกลุ่มต่างได้เรียนรู้วัฒนธรรมกันก่อให้เกิดการผสม กลมกลืนกันทางวัฒนธรรมและปรับเปลี่ยนภายในวัฒนธรรมของตน กลุ่มที่ศึกษาข้อมูลในแง่ทั่วไปที่ พบในกรุงเทพได้แก่กลุ่มจีน โปรตุเกศ ญวน ญี่ปุ่น อินเดีย มุสลิม มอญ ลาวและเขมร ส่วนข้อมูล งานวิจัยทางด้านชาติพันธุ์ที่ค้นคว้าประกอบด้วยจีน ญวน ญี่ปุ่น อินเดีย มุสลิม มอญและลาว โดย ประเด็นที่มีการศึกษาจะเกี่ยวข้องกับทางด้านศาสนา ประเพณี พิธีกรรม ศิลปะ การใช้ชีวิต ที่อยู่ อาศัย เป็นต้น

Abstract

250339

The study of ethnic groups in Bangkok has 3 purposes. It was to investigate the knowledge of ethnic groups, the research status and mapping. The research method is literature collecting data. The study found that ethnic groups living in Bangkok since before the founding of Bangkok as the capital, however both the Chinese and Mon. The foreign stucco and rock inscriptions in Wat Pho shown the various ethnic groups such as Japanese, Malay, Vietnamese, Singhalese, Karen, African, Dutch, Italian, French etc. Some came up with the reason of the war, the hunger in their homeland. The others to seek a new life in a new place by trading and business. Each group has a different culture but they can assimilate each other. The research status study ethnic group in Bangkok area include Chinese, Portuguese, Vietnamese, Japanese, Muslim, Mon, Laos and Cambodia. The study associated with the religious rites, culture traditions, housing etc. The study of ethnic groups in Bangkok has 3 purposes. It was to investigate the knowledge of ethnic groups, the research status and mapping. The research method is literature collecting data. The study found that ethnic groups living in Bangkok since before the founding of Bangkok as the capital, however both the Chinese and Mon. The foreign stucco and rock inscriptions in Wat Pho shown the various ethnic groups such as Japanese, Malay, Vietnamese, Singhalese, Karen, African, Dutch, Italian, French etc. Some came up with the reason of the war, the hunger in their homeland. The others to seek a new life in a new place by trading and business. Each group has a different culture but they can assimilate each other. The research status study ethnic group in Bangkok area include Chinese, Portuguese, Vietnamese, Japanese, Muslim, Mon, Laos and Cambodia. The study associated with the religious rites, culture traditions, housing etc.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ ปี 2554 เกิดจากความพยายามในการรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มต่างๆที่เข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกันในกรุงเทพมหานคร นับแต่สมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบัน แต่บ้างกลุ่มก็อยู่มาก่อนหน้านั้น งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาโดยการรวบรวมเอกสาร และสังเคราะห์จัดหมวดหมู่ในการเรียบเรียงข้อมูล โดยนายชัชพงษ์ หาเรือนนอก และ นางสาวปราถนา ใจเบิกบาน และนางสาวพีระญา วิจิตวงศ์ ได้จัดเรียงพิมพ์เอกสารด้วยความอดุสาหะ นอกเหนือจากการรวบรวมข้อมูลเอกสาร จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ก
Abstract.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ	ง
บทที่	
1 บทนำ	1
ภูมิหลังและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย.....	5
ขอบเขตของโครงการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามศัพท์	5
แนวคิดที่เกี่ยวข้อง	5
วิธีการรวบรวมข้อมูล.....	15
การนำเสนอข้อมูล.....	15
2 การกลายเป็นเมืองนานาชาติพันธุ์ของกรุงเทพมหานคร.....	16
การกลายเป็นเมืองนานาชาติพันธุ์ของกรุงเทพมหานคร.....	16
3 ความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ในเมือง.....	21
ชาวจีน	34
ชาวโปรตุเกส.....	53
ชาวญวน.....	60
ชาวญี่ปุ่น.....	66
ชาวอินเดีย.....	78
ชาวมุสลิม	84
ชาวมอญ.....	96
ชาวลาวและเขมร	101
4 สถานะภาพงานวิจัยกลุ่มชาติพันธุ์ในเมือง.....	108
ชาวจีน	121
ชาวญวน.....	121
ชาวญี่ปุ่น.....	123

สารบัญ

		หน้า
บทที่		
4	สถานะภาพงานวิจัยกลุ่มชาติพันธุ์ในเมือง (ต่อ)	
	ชาวอินเดีย	125
	ชาวมุสลิม	126
	ชาวมอญ	142
	ชาวลาว	148
5	สรุปผลการศึกษา	152
	สรุปผลการศึกษา	152
บรรณานุกรม		155
ประวัติย่อผู้วิจัย		161

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงเขตการปกครองในกรุงเทพฯที่ชาวจีนอาศัยอยู่.....	49
2 แสดงเขตการปกครองในกรุงเทพฯที่แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่อดีตและปัจจุบัน.....	106
3 แสดงสถานภาพงานวิจัยที่ศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพฯ.....	151

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงหมู่บ้านต่างชาติที่อยุธยา.....	32
2 แสดงคลองบริเวณด้านตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา.....	43
3 วัดคอนเซ็ปชัญ.....	58
4 วัดช่างตากุ้งี่.....	59
5 วัดกาลหว่าร์.....	59
6 แสดงเมืองที่มีชาวญี่ปุ่นไปติดต่อ และเส้นทางสำเภญี่ปุ่น.....	68
7 แสดงที่ตั้งหมู่บ้านชาวญี่ปุ่น.....	70
8 เสาชิงช้า.....	81
9 โบสถ์พราหมณ์.....	82
10 แสดงกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งอดีตและปัจจุบันในกรุงเทพมหานคร.....	105